

KANSANELÄKELAITOS
Kanta-palvelujen yksikkö
Omakanta

Palvelun kuvaus

4.1.2019

**Kanta-palvelut
Omakanta
Palvelun kuvaus**

Palvelun kuvaus

KANSANELÄKELAITOS

Kanta-palvelujen yksikkö

Omakanta

4.1.2019

Sisällys

1	Johdanto	3
2	Omakannan hyödyntämät potilastiedot.....	3
3	Ympäristövaatimukset	4
4	Palvelun käynnistäminen.....	4
5	Toiminnallisuudet	4
6	Häiriötilanteet	5
7	Tietojen oikeellisuus.....	6
8	Ennen yhteydenottoa Kanta-palveluihin	6
9	Käyttäjistä tallennettavat tiedot ja tietojen säilytysajat	7
10	Tietoturvallisuudesta ja palvelun saatavuudesta.....	7
11	Yhteydenotto	8

4.1.2019

1 Johdanto

Tämä dokumentti toimii yleisenä kuvauksena Kanta-palvelujen Omakannan toiminnasta. Palvelun lyhyt käyttöohje on koottu erilliseen liitteeseen.

Omakantaan on kirjautunut 2,7 miljoonaa eri käyttäjää. Kirjautumisia tällä hetkellä lähes noin 1,6 miljoonaa kuukaudessa (yli 600.000 eri käyttäjää kuukaudessa).

Omakannan tavoite on, että potilaat osallistuvat oman terveytensä edistämiseen ja hoitoon. Omakannassa potilas voi myös tehdä toimia, jotka säästävät terveydenhuollon ammattilaisen aikaa, kuten kuitata itse informaatioita ja antaa suostumuksia.

Omakanta on lakisääteinen sähköinen asiointipalvelu. Myös alaikäiset pääsevät palveluun, mikäli heillä on tunnistamisvälineet. Hyvinvointitiedot ovat käytössä 16 vuotta täyttäneille. Vanhemmat voivat asioida alle 10-vuotiaiden alaikäisten huollettaviensa puolesta.

Omakanta hyödyntää muita Kanta-palveluja eli terveydenhuollon liittyessä Kanta-palveluihin, näkyvät tallennetut tiedot kansalaiselle. Terveystietoja näkyy niille käyttäjille, joiden on kirjoitettu sähköisiä reseptejä tai joiden terveystietoja tallennettu Potilastiedon arkistoon. Omakanta on käytössä suomeksi ja ruotsiksi. Potilas- ja reseptitiedot näytetään sillä kielellä, millä ne on tallennettu Kanta-palveluihin. Kaikilla käyttäjillä on pääsy informaatioiden, suostumusten ja luovutuskieltojen hallintaan sekä tahdonilmaisuihin. Käyttäjä näkee myös reseptiensä ja terveystietojensa luovutukset Kanta-palveluista sekä Omatietovarantoon tallennetut hyvinvointitiedot.

2 Omakannan hyödyntämät potilastiedot

Omakanta-palvelu hyödyntää pääosin asiakirjojen rakenteista tietosisältöä. Poikkeus tästä on kertomustyyppinen potilaskertomusteksti, joka näytetään kansalaiselle näyttömuodosta. Omakannan erillisessä asiakastestauksen dokumentaatioissa on kuvattuna tarkemmalla tasolla palvelun hyödyntämät tietorakenteet.

Osastohoidosta näytettävä potilaskertomusteksti poikkeaa avohoidosta näytettävästä. Osastohoidosta näytetään vain yhteenvetotiedot, väliarvio ja loppuarvio sekä voimassa oleva lääkitys.

Omakanta ei näytä sellaisia tietoja henkilön potilastiedoista, jotka sisältävät tietoja toisesta henkilöstä. Omakannassa ei myöskään näytetä tietoja, joiden näyttämisen Omakannassa terveydenhuolto on viivästännyt. Viivästys kohdistuu aina hoitoasiakirjaan. Käynnin/hoitojakson tai reseptin näyttämistä ei voi viivästyä. Toisen puolesta asiointissa ja alaikäisen omassa asiointissa ei näytetä sellaista käyntiä/hoitojaksoa, johon ei liity yhtään näytettävää asiakirjaa (ei ole hoitoasiakirjoja tai kaikki käynnin hoitoasiakirjat ovat viivästettyjä tai sisältävät tietoja toisesta henkilöstä).

Puolesta-asiointissa ja alaikäisten omassa asiointissa näytetään vain 1.8.2016 alkaen muodostetut tiedot. Resepteistä näytetään 1.8.2016 tai sen jälkeen määrätyt reseptit (tulkitaan reseptin uusimmasta asiakirjaversiosta ja näytetään kaikki versiot ja lääkeostot). Potilastiedon arkiston tiedoista näytetään 1.8.2016 tai sen jälkeen luodut/muokatut asiakirjat. Reseptien ja arkiston tietojen luovutuksista näytetään 1.8.2016 tai sen jälkeen muodostuneet lokitiedot.

4.1.2019

Puolesta-asioinnissa näytetään vain ne tiedot, jotka ovat muodostuneet huollettavan alaikäisen lapsen ollessa alle 10-vuotias. Resepteistä näytetään ne, jotka on määrätty huollettavan ollessa alle 10-vuotias (tulkitaan reseptin uusimmasta asiakirjaversiosta ja näytetään kaikki versiot ja lääkeostot). Potilastiedon arkiston tiedoista näytetään kaikki asiakirjat, jotka on luotu tai muokattu ennen lapsen 10-vuotissyntymäpäivää. Asiakirjan muokkaus lapsen täytettyä 10 vuotta estää tiedon näyttämisen huoltajalle Omakannassa. Reseptien luovutuksista näytetään ne lokitiedot, jotka ovat muodostuneet ennen huollettavan 10-vuotissyntymäpäivää. Potilastietojen luovutuksia ei toistaiseksi näytetä puolesta-asioinnissa.

3 Ympäristövaatimukset

Omakanta-palvelu ei vaadi erillisiä ohjelmistoja tai komponentteja asennettavaksi laitteelle. Omakanta-palvelu toimii yleisimmin käytössä olevilla, valmistajien tukemilla käyttöjärjestelmillä, selaimilla ja niiden yhdistelmillä. Vanhentunut käyttöjärjestelmä ei tue nykyisiä tietoturvastandardeja ja -suosituksia, eikä Omakanta toimi kaikissa selaimissa, joita käytetään tällaisen vanhentuneen käyttöjärjestelmän kanssa.

4 Palvelun käynnistäminen

Palvelu käynnistetään osoitteesta: www.omakanta.fi.

Palveluun kirjaututaan käyttäen Suomi.fi-tunnistamista. Tunnistaminen tapahtuu pankkitunnisteilla, HST-kortilla, mobiilivarmenteella tai terveyden- ja sosiaalihuollon ammatti- tai organisaatiokortilla.

Suomi.fi-tunnistuksella Omakannan käyttäjä tunnistetaan vahvalla sähköisellä tunnistuksella. Lue lisää: <https://www.suomi.fi/sivu/tietoa-tunnistuksesta>

Palveluun voi kirjautua vain henkilö, jolla on käyttämässään varmenteissa suomalainen henkilötunnus.

5 Toiminnallisuudet

Käyttäjät voivat selata seuraavia tietoja, mikäli niitä on tallennettu Kanta-palveluihin:

- reseptit ja lääkeostot
- reseptien luovutustiedot
- palvelutapahtumat (käynnit ja hoitajaksot)
 - kertomustyyppinen potilaskertomusteksti
- laboratoriotutkimukset
- röntgenlausunnot
- kriittiset riskitiedot
- todistukset ja lausunnot
- lähetteet ja hoitopalautteet
- terveys- ja hoitosuunnitelma
- suun terveydenhuollon kirjaukset ja hammastarkastukset
- arkiston asiakirjojen luovutustiedot (ei puolesta-asioinnissa käytössä)
- hyvinvointitiedot (16 vuotta täyttäneet)

Palvelun kuvaus

KANSANELÄKELAITOS

Kanta-palvelujen yksikkö
Omakanta

4.1.2019

Käyttäjät voivat hallita seuraavia tietoja:

- reseptien uusimispyyntöt
- reseptejä koskevat luovutuskiellot
 - ei alaikäisellä eikä puolesta-asioinnissa käytössä
 - voi kohdistaa myös yli 2,5 vuotta vanhaan reseptiin
- Kanta ja sairaanhoitopiirien yhteisrekistereitä koskeva informaatio
 - ei alaikäisellä käytössä (alaikäinen voi kuitata informaation terveydenhuollossa)
 - puolesta-asioinnissa huoltaja voi kuitata informaation vain, mikäli alaikäinen itse ei ole kuitannut informaatiota
- Kanta ja sairaanhoitopiirien yhteisrekistereitä koskevat luovutuskiellot (kohdistuen palvelunantajaan tai sen rekisteriin tai käyntiin/hoitajakseen)
 - ei alaikäisellä eikä puolesta-asioinnissa käytössä
- Kanta-suostumus
 - ei alaikäisellä käytössä (alaikäinen voi antaa suostumuksen terveydenhuollossa)
 - puolesta-asioinnissa huoltaja voi perua vain itse antamansa suostumuksen (ei alaikäisen itsensä tai toisen huoltajan antamaa suostumusta)
- suostumus sähköisiin resepteihin Euroopassa
- elinluovutustahto
 - ei alaikäisellä eikä puolesta-asioinnissa käytössä
- hoitotahto
 - ei alaikäisellä eikä puolesta-asioinnissa käytössä
- hyvinvointitietojen poisto sekä hyvinvointisovellusten luvitus (16 vuotta täyttäneet)

Omakanta-palvelu hakee käyttäjän tietoja Väestötietojärjestelmästä (VTJ) kirjautumisen yhteydessä ja tallentaa haussa saadut nimetiedot käyttäjän tallentamiin asiakirjoihin/tietoihin (reseptin uusimispyyntö, informaatio, suostumus, kiellot, tahdonilmaisut, hyvinvointitiedot). Palvelussa ei pääse puolesta-asiointiin, mikäli VTJ-tiedoista ei saada ko. henkilön tietoja. Uusimispyyntöjen lähettäminen sekä informaation, suostumuksen, kieltöjen ja tahdonilmaisujen hallinta estyy, mikäli henkilötietoja ei saada tunnistamispalvelulta eikä VTJ-tiedoista.

6 Häiriötilanteet

Omakannan toiminta häiriintyy sidosjärjestelmien toimintahäiriöistä, ja ne on syytä huomioida, mikäli epäillään toimintahäiriötä Omakanta-palvelussa:

- Muut Kanta-palvelut
 - Omakanta ei voi hakea tietoja ko. palvelun osalta
- Potilastietojärjestelmät ja apteekkijärjestelmät – esimerkkejä:
 - Tiedot eivät näy, elleivät tallennu, tai näkyvät virheellisenä.
 - Jos tiedot tallennetaan väärään rekisteriin, kansalainen ei pääse kieltämään rekisterityyppiä, jota ei koodiston mukaan ole ko. palvelunantajalla (vain palvelutapahtumakohtainen kiello puree).
- Kelaan saapuvat Väestötietojärjestelmän tiedot
 - Suostumus ja kiellot sekä Elinluovutustahto ja Hoitotahto-osuudet eivät ole käytössä, ja uusimispyyntöjä ei voi lähettää, mikäli nimetietoja ei saada kirjautumisen yhteydessä.
 - Puolesta-asiointiin ei pääse, mikäli huollettavien tietoja ei saada.
- Suomi.fi (tunnistamispalvelu)

KANSANELÄKELAITOS

Kanta-palvelujen yksikkö

Omakanta

4.1.2019

- Omakantaan ei voi kirjautua, tai kirjautuminen hidastelee.
- Tietyn pankin tunnistamispalvelun virhe – ko. pankin tunnisteilla ei voi kirjautua tai siinä esiintyy ongelmia.
- Kelan lääkehaku –palvelu
 - Linkki ko. palveluun ei toimi tai selain antaa virheen suoraan Kelan lääkehaku -palvelusta.
- Muistiliiton tai Terveyskirjaston kotisivu
 - Linkki lisätietoihin ko. sivuilla ei toimi tai selain antaa virheen käyttäjälle.
- Suomi.fi-valtuudetpalvelu tai Kansallinen Palveluväylä tai Kelan turvapalvelin
 - Puolesta-asiointiin ei pääse.

Mikäli Omakannan häiriö estää käyttäjän pääsyn Omakannassa tarjottaviin tietoihin:

- resepti- ja terveystiedot saa terveydenhuollosta
- reseptien uusimisen voi tehdä apteekissa tai terveydenhuollossa
- informaation, suostumuksen ja kiellon voi tallentaa tai muuttaa terveydenhuollossa
- tahdonilmaisun voi antaa terveydenhuollossa
- hyvinvointitietojen käyttö tapahtuu hyvinvointisovelluksissa
- lokitiedot on kirjallisen pyynnön perusteella saatavissa rekisterinpitäjältä.

7 Tietojen oikeellisuus

Kanta-palvelut selvittää tietojen oikeellisuutta koskevat asiat, mikäli Kela on ko. tietojen rekisterinpitäjä.

Kanta-palvelut eivät vastaa potilastiedon oikeellisuudesta. Näissä tilanteissa käyttäjä ohjataan ottamaan yhteys tietojen rekisterinpitäjään (tietosuojavastaavaan, jos esim. epäily väärälle henkilölle kirjaamisesta tai muusta virheellisestä potilastiedosta).

8 Ennen yhteydenottoa Kanta-palveluihin

Pääperiaate on, että selvitykset tehdään Kanta-palveluissa, mikäli seuraavat asiat on tarkistettu ja terveydenhuolto tai potilastietojärjestelmän toimittaja/valmistaja ottaa yhteyttä.

Jos arkistoituja/tallennettuja tietoja ei näy Omakannassa, tulee ennen yhteydenottoa tarkistaa, että:

- käyttäjä (asiakas/potilas) on
 - käyttänyt Omakanta-palvelua ja käynnistänyt sen oikeasta osoitteesta
 - etsinyt näytettävää tietoa oikeasta paikasta käyttöliittymässä
 - Reseptikeskuksen tiedot navigaation linkistä ”Reseptit”
 - Potilastiedon arkiston tiedot navigaation linkistä ”Terveystiedot”
 - on asioinut sillä terveydenhuollon palvelunantajalla, jonka tallentamia tietoja hän haluaa nähdä

4.1.2019

- näytettävä tieto (asiakirja) on
 - arkistoitunut Potilastiedon arkistoon tai tallentunut Reseptikeskukseen
 - liitetty ko. henkilön ensisijaiseen asiakirjaan eli palvelutapahtumaan (käyntiin tai hoitojaksoon)
 - tallennettu ko. henkilön henkilötunnuksella (jokainen Omakannassa näytettävä asiakirja palautetaan henkilötunnuksen perusteella näytettäväksi) ja henkilötunnus on Väestörekisterikeskuksen ohjeistuksen mukainen ja oikeaa muotoa
 - tietorakenteeltaan kansallisten määrittelyjen mukainen
- Potilastiedon arkistosta näytettävät tiedot eivät
 - ole mitätöidyssä asiakirjassa
 - ole päänäkyssä tallentuneena paikalliseen näkymään, vaan ovat kansallisen näkymäkoodiston mukaisessa päänäkyssä (Omakanta ei näytä tietoja, mikäli päänäkyssä on paikallinen näkymä)
 - ole viivästetty, jolloin tiedot näytetään Omakannassa vasta viivästämisen jälkeen
 - ole sellaisessa näkyssä, jota Omakanta ei näytä (ks. erillinen taulukko Omakannan hyödyntämistä näkymistä)
 - sisällä toista henkilöä koskevia tietoja (erillinen metatieto, eikä ole ERAS-näkymää), jolloin Omakanta ei niitä näytä
 - ole palvelutapahtuma-asiakirjoja (ensisijaisia asiakirjoja) ilman hoitoasiakirjoja, jolloin Omakannassa ei näy varsinaista hoitotietoa (vain käynti/hoitojakso)
- Reseptikeskuksesta näytettävät tiedot:
 - resepti ei ole mitätöity teknisestä syystä tai potilaan kuoleman vuoksi
 - lääkeosto ei ole mitätöity

9 Käyttäjistä tallennettavat tiedot ja tietojen säilytysajat

Omakanta kirjoittaa lokille tiedot käyttäjän kirjautumisesta ja toisen puolesta asioinnista. Omakannalla ei ole muita tietovarantoja, joissa säilytetään henkilötietoja. Omakanta-palveluun pääsy ja/tai puolesta-asiointi estyy, mikäli lokikirjoitus epäonnistuu. Omakannan lokien tietosisällöt ja tietojen säilytysajat on kuvattu Kanta.fi-sivujen Omakannan tietosuojaselosteessa.

Kansalaisella on oikeus tarkistaa itseään koskevat tiedot, jotka tallentuvat kirjautumisesta Omakanta-palveluun. Tarkastuspyyntö osoitetaan kirjallisesti allekirjoitettuna Kelalle.

Omakannan lokit on suojattu ja niistä otetaan säännölliset varmuuskopiot. Lokitietoja ei voi muokata ja asiaton pääsy tietoihin on estetty. Kaikki tietojen käyttö lokitetaan.

10 Tietoturvallisuudesta ja palvelun saatavuudesta

Mikäli käyttäjä ei käytä Omakantaa 30 minuuttiin, tapahtuu Omakannassa aikakatkaus. Käyttäjä pääsee tässä vaiheessa jatkamaan palvelun käyttöä edelleen, mikäli tunnistamispalvelun aikakatkaus ei ole tapahtunut. Omakanta näyttää käyttäjälle varoituksen aikakatkaisusta. Selaimen auki jäänyt sivu on auki, kunnes selain tai välilehti suljetaan tai kunnes käyttäjä siirtyy muulle sivulle selaimessa. Käyttäjä pääsee muuhun asiointipalveluun ilman uutta tunnistamista, ellei tunnistamispalvelun aikakatkaisuaikaa ole ylitetty. Mikäli tunnistamisen aikakatkaisuaika on myös ylittynyt,

Palvelun kuvaus

KANSANELÄKELAITOS

Kanta-palvelujen yksikkö

Omakanta

4.1.2019

vaaditaan käyttäjältä uusi kirjautuminen Omakannassa ja muissa Suomi.fi-tunnistusta käyttävissä palveluissa asioinnin jatkamiseksi.

Omakanta toimii 24/7-periaatteella. Suunnitellut huoltokatkot ajoitetaan pääosin torstaiaamuihin klo 6-7 väliselle ajalle (huoltoikkuna klo 6-10). Suunnitelluista käyttökatkoista tiedotetaan [Kanta.fi](https://www.kanta.fi)-sivuilla. Tavanomainen palvelun käyttöönotto ei aiheuta käyttökatkoja.

11 Yhteydenotto

Yhteystiedot: <https://www.kanta.fi/yhteystiedot>

Omakantaa koskevilla ongelmatilanteissa toimitaan Kanta-palvelujen yleisten häiriötilanneohjeiden mukaisesti:

www.kanta.fi/fi/web/ammattilaisille/hairiotilanneohje